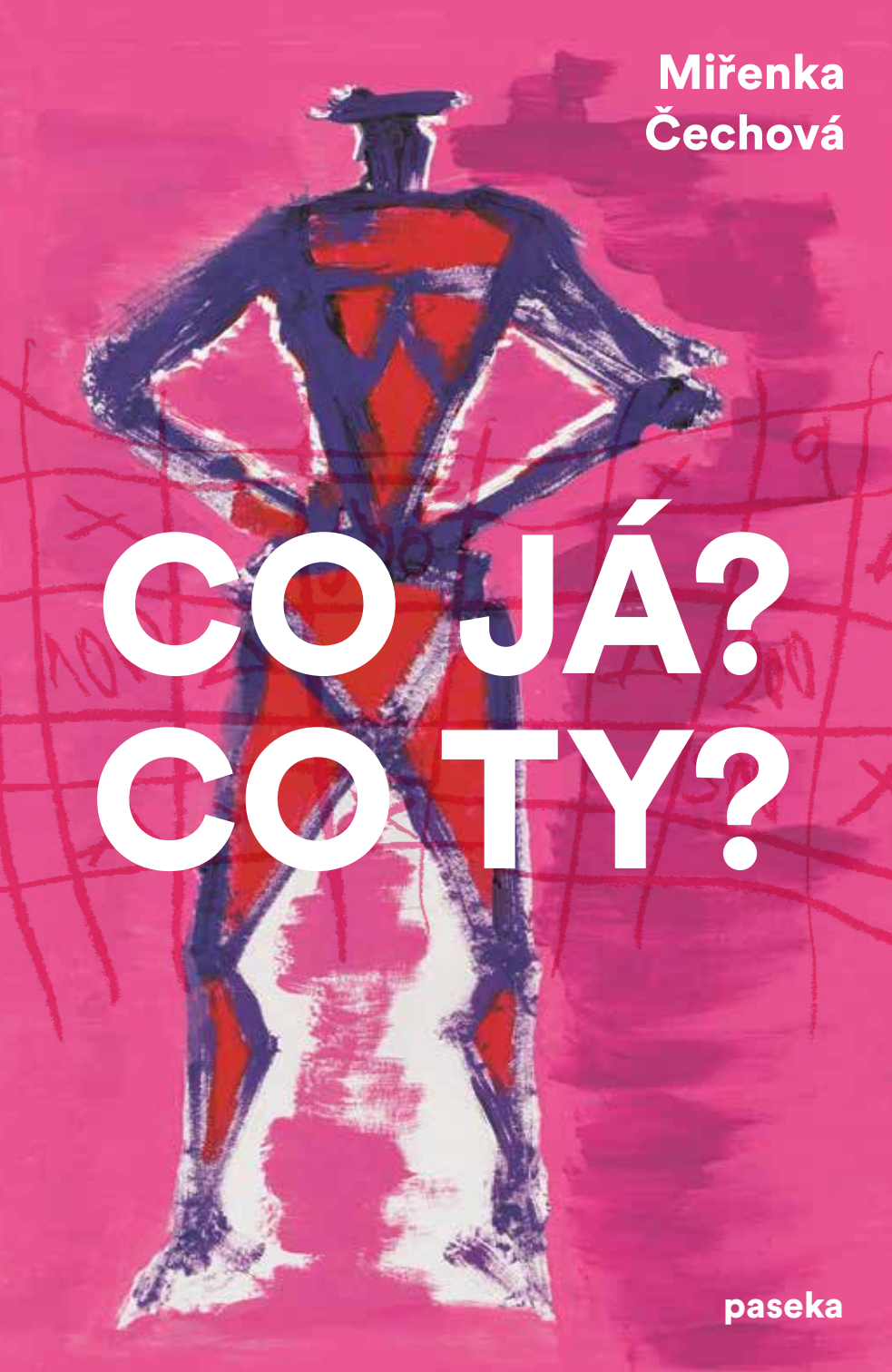

Miřenka
Čechová

CO JÁ? CO TY?

paseka

Co já? Co ty?

Vyšlo také v tištěné verzi

**Pa
se
ka**

Miřenka Čechová

Co já? Co ty? – e-kniha
Copyright © Paseka, 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Co já? Co ty?

Mířenka Čechová

CO JÁ? CO TY?

Paseka

CO JÁ? CO TY?

Copyright © Miřenka Čechová, 2025

Illustration © Jan Miko, 2025

ISBN tiřtřená verze: 978-80-7637-581-9

ISBN ePUB: 978-80-7637-604-5

ISBN MOBI: 978-80-7637-605-2

ISBN PDF: 978-80-7637-606-9

Mému muži

(odkašlání)

... Tohle... je za mě, za Marii, za Jakuba a za ty další, o kterých nevíme. Určitě ale nejsme sami... Až tohle uslyšíš, tak doufám, že budeš přesně tam, kde bys měl být. Ne, nedoufám, já vím, že tam budeš. Tentokrát budu připravená!

Příjemný to nebude... skvělá příležitost ukázat, co vydržíš. Můžeš otestovat svoji odolnost. Zahrát si na skutečného hrdinu. Předstírat, že jsi někdo úplně jiný, to ti vždycky šlo výtečně. Ráda bych ti to při týhle jedinečné příležitosti připomněla. Tvoje vysoká hra... Vzpomínej se mnou. Hnědý, ponožkama naleštěný schodiště, vprostřed vyšlapaný do mírný prohlubně, podzimní skučák v netěsnících okenicích, ty nahoře, já dole, ty ve flanelový košili vypraný v jelenu, já v tejdén neměněným prádle, v odporném oděru rozkvétajícího průseru. Ještě si vybavuju růžovej batoh, klíčenku se zeměkoulí na zipu, teplej šípkovej čaj z barelu na chodbě pod obrazem zátiší, kteréj mi podáváš, plastovej hrnek s kolečkama, červeněj, modrej? Už nevím. Dneska k tomu okamžiku cítím až takový romantický pouto, úplnej smyčcovej kvartet k tomu hraje... Vidím ten první pohled, kteréj jsme si vyměnili, když jsi stál tam nahoře, na těch schodech.

Pamatuju si to hovadsky přesně. Nezúčastněnej, ale pronikavej, nevhodně dlouhej, podrobuující.

Zotročeně připoutaná k tvým cizím očím... kdybych tehdy uhnula, nemusel jsi tady být. Jo, některý místa v sobě mají už předem vepsanej zločin. Ale ne! Není to moje chyba. To zas prrr. I kdybych uhnula, určitě bys mě očima lapil jindy. Oči jako pytlácký oka. Kořist nevidí, kam šlape. A pak trrrh! A už visím. Chceš to všechno znovu slyšet? Krok po kroku, jako když se v menuetku přibližuju k nastraženému železu? Že nechceš? Vsadím se, že si všechny ty vzpomínky každý den znovu a znovu přehráváš... protože co jinýho dělat, víd?

Tahat se s děravým stárnoucím pytle, co kdysi bejval tělo, musí bejt pěkná votrava. Tak aspoň vzpomínáš. Možná se u toho i usmíváš. Máš pocit, že jsi prožil cosi výjimečného. Ale už to dlouho trvat nebude. Tak šup! Já ti to mezitím zpříjemním.

Řeknu ti to, co nevíš. Řeknu ti, co jsem ti celou dobu tajila, to, co jsem si myslela a co jsem cítila. Budu ti vyprávět o okamžicích, kdy jsi nade mnou neměl žádnou moc. Ale připomeneme si i to, co známe. Bude to zábavný. Já se rozhodně bavit budu. A slibuju, že to bude dlouhý. Hodně! Máš teď konečně dost času k přemejšlení. Tak, aby sis to užil. Poslední chvíle jsou vždycky ty nejhezčí, říkals.

Nezapomněla jsem nic... Všechno je tady, ve mně, v mém těle, do kterýchos to vryl jako do lavičky v našem parku. Tady to cejtím. A taky tady a tady. Škoda že mě u toho nevidíš. Nakrucuju se jak Madonna se špičatou podprsenkou. Předvádím ti profesionální postoj. Usmívám se časopisově a dotýkám se svého těla na místech z internetových pohádek pro dospělé. Tyhle místa jsou oblíbený, dobře prodávaj. Člověk redukovanej na objekt k jednomu použití. Mně to ale nevadí. Je v tom určitej druh moci. Bejt tady se mnou, možná bys i poklekl a zachrochtal nebo zatleskal pacinkama, zavrtěl ocáskem jak nadrženej čokl.

(vyzývavý smích)

Představuju si, jak se asi vzpínáš na předloktích a hraješ si na par tyzána, bezvládněj spodek zanechává na zemi hadí stopu, jsi jak postřelenej varan. Jen se hezky polož na zem, ať se neunavíš! Je fajn se vyvětrat, vypustit slabošskej smard, horskej vzduch ti udělá dobře... na těch pár hodin... možná dní... když se budeš snažit, možná i týdnů. Fandím ti.

(zpívá)

*Go ahead and try me like you wish you could
You too small by how tall I stood*

Za zpívání by mi nikdo nezaplatil... Umím jiný věci. Uvolni se. Úplně cejtím tu vůni lesa. Zdravý vlhký jehličí. Příroda, jak má být. Je to slast... Mohlo by i přšet. Líbí se mi představa, jak ryješ čumákem v bahně, když se plazíš. Bacha, abys neztratil fazónu! Všechno je kurevsky daleko. Máš smůlu! Tak se přestaň snažit zachránit a soustřeď se jen na můj hlas, je to důležitý! Zavři oči a poslouchej. Kurva, jo... poslouchej!

(cvak)

2_2017-05-30(2).mp3

Vím, že si ten první okamžik pamatuješ, protože jsi o něm pak několikrát mluvil. Stála jsem úplně zpocená v černých dvoukřídlých dveřích, schválně jestli si vzpomínáš, co jsem měla na sobě. Chceš náповědu?

(zpívá)

That girl is a tomboy...

Zašeptáš to společně se mnou? Červená kšiltovka, zelená šustákovka a džínový lacláček! Poslední dárek od ní. A vedle mě? Obří zelený kufr bez koleček, kterej jsem si musela sama dotáhnout přes celej areál. Jo, paní socka vedle mě mi pomoc nabízela, ale měla oranžovou bundu. A já oranžovou nesnáším. To přece víš. Je to výstraha, velký pozor s vykřičníkem, výkřik těsně předtím, než se něco stane. Že jo? Měla jsem se na to zaměřit, na tu oranžovou.

Jedenáctýho sobotního října před patnácti lety! Možná jsi to každoročně slavil jako naše výročí, ťukal sis zeleným čajem ve dvou hrncích, na střídačku jsi z nich upíjel a představoval sis mě. K tomu esíčka nebo máslový sušenky, takovej mejdan! Mejdan v jednom... Jo, to znám.

Ale abych nepředbíhala. Všichni byli venku, snažili se být Michael Jordan a strefit se míčem do provizorního koše na stromě, páry vod pusu se jim při výskocích mísily jako plynný skupenství jejich životů. S naprostou samozřejmostí si deýchali do pusu vzájemný úsilí a mě si

vůbec nevšimli. Někdy mám pocit, že jsem nikdy neodjela. Kus mě tam navždycky zůstal. Můžu bejt kdekoliv jinde, ale pořád stojím v tom parku a dívám se před sebe. Dvě křídla pavilonů A a B jako roztažený nohy, hlavní budova s věžičkou jako trup s useknutýma rukama a šaškovskou čepicí, uprostřed ní pysky dvoukřídých černých dveří. Vstup do mého příštího života kundou. Přesně tam jsem se ocitla. Ne že bych tohle místo neznala, chodily jsme okolo, ale uvnitř jsem nikdy nebyla. Ještě si vzpomínám na ty vyděračský kulisy mrholícího podzimu, kterej olizoval loveckej zámeček předělanej na ústav, jako ostatně všechno tady po Němcích. Za kundím vchodem byly další dvoukřídly dveře, ty se zamykaly, pokud si dobře vzpomínám, na zemi těžkej zasviněnej tepich a béžový kostkovaný lino. Bylo béžový? A na stěnách nástěnky s řádem a pochvalama, narozeninama a svátkama, fotky ze společných výletů, jak s nima opejkáš buřty, anebo pozdějc, jak jsme byli v aquaparku. A pak ty. Tam nahoře. Kde jinde než nad schodištěm. Držíš se masivního vyřezávanýho zábradlí, opíráš se o něj jako moderátor úspěšný reality show – Vítejte v království mý nedotknutelnosti. Všechno, co kolem sebe vidíte, může jediným lusknutím prstů zmizet, a vy s tím... Počkej...

(zvonění telefonu)

Dneska už budu muset končit.

(cvak)

3_2017-05-31.mp3

Co jsem to říkala naposled... Jak jsme se poprvé setkali, že jo? Když jsi šel dolů, ponožkama ohlazený schodiště vrzalo. Všechno už je předem napsaný, místa činu nejsou nikdy zcela nový. Ten zločin je někde nachystanej, čeká... vrz... vrz... Jakou roli jsi tehdy hrál? A jak tě to vůbec napadlo? Proč zrovna já? Klučíčí zmačkanej ksicht zkrabacenej zadržovaným pláčem a nesnesitelnou zlostí, moje

čtrnáctiletý otravný tělo, se kterým jsem se vláčela, vyzbrojená odhodláním odtamtud co nejdřív vypadnout.

Možná byl v tom rádobý fatálním pohledu, kterej jsi mi věnoval a kterej byl o dost delší, než měl, záblesk celý tý posraný budoucnosti. Kéž bych tehdy škusbla hlavou o chvílku dřív, a nedala ti tak jakousi nevyřčenou nabídku. Ne, nedala jsem ti žádné souhlas. Jen jsem se na tebe dívala. A tys čuměl na mě. To je celý. Už tehdy jsem si říkala, že to nemám dělat. Ale tys mě lapnul, jako když krokodýl vystartuje po kořisti. Držels mě v zubech pohledem a já se propadla. Noci ve favoritu s nohama na palubní desce, divoký jízdy v nákupních košících v popůlnočních nákupákách, kradení rumu a zmrzliny, který jsi nakonec vždycky nenápadně zaplatil, abych to neviděla. Cesty vlakem a cesty pěšky, při nichž jsem zažívala tak intenzivní pocity štěstí, že se to nedalo vydržet, dokud... Víš, proč jsem to dělala? Ta zvláštní, tehdy nepochopitelná pozornost, kterou jsi mě zahrnoval, mi dodávala odvalu pokračovat. Naučils mě se nad to všechno povznýst. Jako bych za nitky tahala já, a ne ty.

(cvak)

4_2017-06-01.mp3

Soucitu jsi mě s pečlivostí chirurga bezpečně zbavil hned na začátku. Dals mi jasně najevo, že s měkkostí to tam nezvládnou. Ani s měkko-srdcatostí. Miluju tohle slovo. To skoro nevysloviš. Měkko-srdcatost. Chmm.

Tak se teď ukaž ty, jakej jseš tvrďák. Vidím tě jako vyvrženého velemloka, co leze po čtyřech kapradím, hlína za tvýma perfektně čistýma nehtama, na manikúru sis vždycky potrpěl. Potom sis taky myl ruce dvacetkrát denně? Ty tvoje dlouhý bílý vyzáblý kosti potažený kůží, tělo jako struhadlo, kožený rukavice v zimě a krém na ruce z Norska. Vždycky sis k nim čichal. Vzpomínám si na tu vůni docela přesně, můj čumák zabořenej v tvý dlani, jednou abych byla zticha, jindy jako odměna. Nikdys mě nepřitahoval. Nelíbilo se mi

na tobě nic. Ani širokej frňák, ani liščí oči, ani kudrny, ani odstátý uši. Nechápu, co jsem na tobě viděla! A přesto... A potom... roky kvílení, řvaní, rouhání, odplat, cizích těl, kterýma jsem se trestala a trvala na vznešený špíně.

Běda tomu, kdo opustí svoji vlastní špínu kvůli cizí čistotě. Ale to nebyla moje špína. Rozumíš? Doufám, že si ji teď v tom bahně jaksepatří užíváš. Manikúru už asi nestihneš.

(vzdálené houkání sirény, vrznutí židle, kroky po místnosti, klapnutí dvířek příborníku)

Tebe už nikdo nezachrání...

(cvak)

5_2017-06-02.mp3

Už jsem ti řekla, že nejsem sama, kdo si to všechno do posledního detailu pamatuje? Anebo mám tohle překvapení nechat na pozdějc? Nejsem jediný tvý černý svědomí. Napínals naše těla až k prasknutí, jako struny, přibíjels nás do kartoték s roztaženými nohama plný hanby z vlastních těl a učil nás, že to máme považovat za privilegium. Říkals nám stejný věty, měl jsi vlastní strategie, dokonale okopírovaný. Měls na nás manuál? Nejprve tak laskavej, chápavej, zábavnej, starostlivej. Kolik ujištění jsem od tebe slyšela. Kolik falešnejch slibů? Kolik lichocení a povyšování nad ostatní. Imponoval jsi nám tím, jak jsi pohrdal světem, kterej byl k nám nespravedlivej... Samý velký prázdný slova, dutý a blyštivý, jako nápisy na večerkách: Open!

A přitom jsi měl koule stažený pod bradou, jak nemocná krysa, dětským olejčkem nablyštěnej pták, připravenej ukapávat na včerejší noviny, aby sis neumazal koberec. Klečíš u toho jak před popravou, třeseš se jak ratlík, sleduju pupínky na tvým zadku, kterej se střídavě napíná a uvolňuje, a předstíráš, že tohle je ta nejvyšší meta, který můžeme společně dosáhnout. Prej láska! A přitom jsi zalezlejš,

zataženéj do sebe, gumovýma rukavicema se chráníš před našima mazlavě zpocenýma drobnýma rukama, ubřečenejma očima, špatně utřeným zadkem a chlupatýma stehnama, po nichž stejíká krev našeho měsíčního cyklu.

(cvak)

6_2017-06-03.mp3

Dneska je mi mnohem líp než včera. Měla jsem volno, šla do sauny a na masáž, nechala neslušně vysoký dýško, protože práce s tělem by neměla bejt levná.

Mladá žena se dotýkala mého těla a přinesla další vzpomínky. Ty příjemný. Hlavně na Marii. Doufám, že se ti líbí, jak to vyslovuju. Marie. Marie. Ma-ri-je.

Kdybych tehdy věděla, co jsem se dozvěděla o pár měsíců pozdějc, nebyla bych na ni tak krutá. Marie. Na centimetr vyholená ranařka. Teda jako ranařka se dost přesvědčivě tvářila a já neměla náladu na konflikty ještě předtím, než si udělám reputaci. Intenzivně jsem se vyhejbala očnímu kontaktu, na rozdíl od tebe, a tvářila se lhotejně, jako že do děcáků nastupuju denně, a to i přesto, že mě bavilo nenápadně sledovat její špičatej růžovej jazyk, jak si kolem něj obtáčí žvejkačku, jako by mi ukazovala, čím mě uškne, a zároveň si měřila vzdálenost k mému starobylému kufru na zip. Dvanáct jazyků severovýchodně. Těsně za ní se schovávaly šilhavý dvojčata, namačkaný v rámu dveří mého přiděleného pokoje jako uvítací delegace. Vůbec netušily, že když byly malý, tak jsem je krmila ve vedlejším baráku. Jednou mě jeden z nich pochcal. Když se zamyslím nad výčtem osazenstva naší buňky, tak Adam s Davidem byli jediný, který jsem znala jako mimina, co přešly z jednoho ústavu do druhýho.

Do tehdejšího kojeňáku byla většina děcek odložená hned po narození a přesně spadaly do jedný z kolonek: narodily se nezletilý matce a mít v patnácti dítě s někým, koho sis stopla na hlavní výpadovce do Německa, nebylo úplně perspektivní, oba rodiče frčeli

na perníku, kterej se kousek dál vyráběl, a ejhle, ty jseš zbouchnutá, děcka zplozený z ekonomických důvodů, děcka, co se narodily s postižením, a doma se to hned od začátku nelíbilo nebo měly blbou barvu nebo se matka prostě v jednu chvíli zdejchla. A pak děcka zplozený jako vrcholnej akt vlastní méněcennosti, jo! Na nich si ubožácký rodiče dokazovali svou moc, to, že nad těma nejslabšíma mají navrch, takový borci to byli, ty čurácký rodiče.

V děcáku byly děcka, co většinou rodiče měly. Jako Marie. Na ní si taky fotr trénoval svoje zkurvený ego a matka kompenzovala sadistickou závislost, tos předpokládám věděl. Na rozdíl ode mě byly vděčný, že tam jsou. Za některýma chodily mámy nárazově, zjevily se jednou za rok, brečely a slibovaly, jak si je vezmou zpátky, že ještě musí počkat, ale hned u brány si otřely rozmazanou řasenku, zapudrovaly nosy červený vod chlastu a příště poslaly pohled s kočičkou a německou známkou, aby žily svoje nový perspektivnější životy s plešatýma enderákama za kopečkem. A nakonec tu ještě byly děcka jako já, kterým třeba někdo umřel, nebo skoro. Tím bych ten výčet uzavřela.

To jsem já.

Trvalo mi dvanáct let, než jsem se k tomuhle odhodlala.

Kde jsem prej vzala číslo a proč sakra volám. Zní dost překvapeně, ne přímo nepřátelsky, spíš jako by ji nikdo neměl přistihnout při tomhle rozhovoru. Slyším dětský hulákání, co se vzdaluje, cvaknutí dveří, pak suchej tlumenej hlas jako z umakartový koupelny, kterej se ptá, co potřebuju. Víím, že musím začít pomalu. Můj zrychlenej dech hlásí, že našlapuju na tenkém ledu. Snažím se znít klidně, ne moc naléhavě, ale zároveň ani moc nezávazně. Spíš jako někdo, kdo šel do sebe. Kdo se poučil.

Chtěla bych tě vidět.

Neodpoví. Místo toho se lhostejně zeptá, jak se mám.

Příšerně, jako vždycky.

Vydá zvuk, jako by odfoukla nosem mouchu, mám pocit, že se lehce usmála. Nikdy jsme se neměly normálně. Vždycky jsme se měly hrozně, příšerně, úplně nejhůř, anebo když to bylo dobrý, tak středně špatně.

Jak ty?

Prý je v pohodě. Už je jinde a nechce se k ničemu vracet... Kdyby to byla pravda, můžu rovnou zavěsit. Ale myslím, že kecá. Co když se ale fakt změnila a nic v ní nezůstalo? Její hlas je jinej, namísto hektickýho, přerývanýho kulometu slov slyším spíš líný sobotní odpoledne, pomalu se převalující jak prádlo v pračce. Jak asi teď vypadá, zůstal jí ještě ten přidrzej úsměv? Náušnice v jazyku? Co mám říct, aby nezavěsila? Abych jí připomněla to všechno, co je mezi náma... Konec hry. Nebudu se schovávat za slova jako ty, co studovali hodně knih a žili děsně málo, musím jít rovnou k věci a spolehnout se na její žraločí charakter, buď mě sežere, nebo pomůže, nic mezi neexistuje.

Znovu se mi ozval.

Nevěřící se uchechtne, vzápětí zakleje do zmrdů a cedí přes zuby něco o Kostěji Nesmrtelným. Čekám, kdy se urve i na mě nebo

mi položí telefon. A tak brzdím patama na sánkách, ztišuju hlas. Nesmíme se seknout už teď, to by všechno oddálilo, a já už nechci a nemůžu čekat.

Chce mě vidět, prej leží někde v nemocnici, vypadá to, že už to má spočítaný.

Řeknu s patřičným důrazem, aby bylo jasné, že si nepřeju nic jinýho. Nevím, zda to na ni udělalo nějaký dojem, a tak rychle pokračuju.

Nevím, co po mně chce. Pojedeš se mnou?

Konečně kulomet slov, konečně zas její horečný, sprostý klení, jestli jsem se zcvokla, cvaknutí dveří, ječení na někoho dalšího, ať jí dají pokoj, klapnutí dveří, zklidnění tempa a nakonec pomalý, avšak rezolutní odmítnutí. Byla jsem naivní, když jsem si myslela, že bude souhlasit. Už když jsem to vyslovila, tak mi došlo, jak absurdní věc po ní chci... Až teď mi dochází, jak moc mi chyběl ten její věčně nasranej hlas jak šmirglpapír, ten pocit nebezpečného vzrušení, všechno furt na hraně, všechno smrdělo průserem, všechno mimo normalnost, mimo bezpečnou přiměřenost. Jsem v něčem stejná. Ty zlomový zážitky člověka vycvičí, nastaví laťku prožívání veš.

Můžu tě vidět?

Přemýšlí. To váhání mě griluje. Nakonec ale souhlasí, jen to musí být v týdnu dopoledne, to má děti ve školce... To zní jako špatnej vtíp. Ona a děti?

Kde k nim přišla, proboha?! neřeknu nahlas. Místo toho zašeptám.

Chybíš mi.

Nečekám, že mi to oplatí. Podle miniaturního ticha u mýho ucha ale vím, že ji to potěšilo. Příští středu v deset, poručí její drzej chrapák, kreslím si křížek k datu, kdy mám celej den volno, a její adresu. Zmizela tehdy z toho místa stejně rychle jako já, akorát že spadla do podobný prdele, jen jiným směrem. Mám pocit, že rozhovor je u konce, když vtom na mě vypálí, kdy prej za ním mám jet.

O víkend.

V tom případě ať přijedu už pozejtří, ve čtvrtek ráno...

Jednou jsi mi řekl, že je to můj zlomovej okamžik, myslel sis, kdo-ví-jak nejsem vytřeštěná, protože nevím, kam přicházím. Já jsem ale, na rozdíl od tebe a Marie, tohle prostředí znala. Z druhé strany. Z mého předešlého, tehdy ještě neposkvrněného a naivně normálního života. Nevím, proč jsem to před tebou tajila. Snad abys neměl pocit, že mě nemusíš chránit. Chtěla jsem být jako skutečná novicka. Směšný! Nebo jsem se bála, že ti dojde, že toho vím o tom místě víc než ty.

V kojenáku jsem trávila máminy noční nebo přes den krmila mimina. Zmítaly se v postýlkách, prázdným pohledem koukaly do stropu, automatický, nutkavý, stále se opakující záškuby rukama, nohama, pamatuju si ekzémy po těle, otevřený pusy, slintání, nosy usoplený od zelených hlenů zaschlých na obličejích jako zrohovatělá kůže starých nosorožců, smrad pochcaných a posraných plín v rohu místnosti. Máma má bílej oblek, kterej jí jednou spálím žehličkou, a ona se vůbec nezlobí a dá mi ho na hraní, pobíhá po oddělení v bílých pantoflích, který srandovně kníkají, nebo potají kouří u zadního vchodu a potom si pečlivě drhne ruce mejdlem. Ven ten koncert neproniká. Dlouhý táhlý hrdelní řvaní, přerušovaný potřebou se nadechnout, jako by ze sebe chtěly vytlačit život, přestože už věděly, že svým křikem stejně nikoho nepřivolají. Odezva přicházela vždy v pravidelných intervalech, během tekutých jídel posílaných závratnou rychlostí do krku nebo rutinního přebalování. Jednou rukou chytnout za obě nohy jako mražený kuře, druhou podstrčit plenu, zapudrovat koule, pindoura, případně mandarinku, záhyb vpravo, vlevo, leukoplast a igelitový spodky. Kdo se má furt převlíkat s prostěradlem?

Ještě děsivější než ty řvoucí byly ty, co ležely v úplném tichu a nehybně čuměly do stropu. Ty, co to už vzdaly. Máma se vždycky mazlila se všema.